

Sygn. akt III KK 491/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Dołhy (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz (sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Łukasz Biernacki

w sprawie A. S.
skazanego wyrokiem łącznym,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej,
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
w dniu 12 lutego 2016 r.,
kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego,
od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 24 września 2014 r.,

- I. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. w
zw. z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. i w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.
umarza postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego;**
- II. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 24 września 2014 r., Sąd Rejonowy, po rozpoznaniu sprawy A. S., skazanego prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego z dnia 23 października 2013 r., za przestępstwo z art. 207 § 1 k.k., popełnione w okresie od lutego 2012 r. do 20 września 2012 r. na karę roku pozbawienia wolności;

2. Sądu Rejonowego z dnia 20 grudnia 2013 r., , za przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnione w dniu 10 maja 2013 r. na karę roku pozbawienia wolności;

na podstawie art. 569 § 1 k.p.k., art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. połączył kary pozbawienia wolności wymierzone A.S. ww. wyrokami i w ich miejsce orzekł karę łączną roku i 9 miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrok ten także nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się bez postępowania odwoławczego w dniu 2 grudnia 2014 r.

Jednocześnie wyrokiem łącznym z dnia 31 października 2014 r. Sąd Rejonowy, po rozpoznaniu sprawy A. S., skazanego prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego z dnia 23 października 2013 r. za przestępstwo z art. 207 § 1 k.k., popełnione w okresie od lutego 2012 r. do 20 września 2012 r. na karę roku pozbawienia wolności;

2. Sądu Rejonowego z dnia 20 grudnia 2013 r. za przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnione w dniu 10 maja 2013 r. na karę roku pozbawienia wolności;

połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wskazanymi wyżej wyrokami i orzekł karę łączną roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrok ten również nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się bez postępowania odwoławczego w dniu 8 listopada 2014 r.

Kasacja od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w I. z dnia 24 września 2014 r., wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżając powyższy wyrok w całości, na korzyść skazanego A. S., zarzucił rażące naruszenie przepisu prawa karnego procesowego, to jest art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., stanowiące bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., polegające na wydaniu w dniu 24 września 2014 roku wyroku łącznego, który uprawomocnił się bez postępowania odwoławczego w dniu 2 grudnia 2014 roku, a obejmującego skazania A. S. wyrokami Sądu Rejonowego o sygn. akt II K 88/13 i II K 1045/13, podczas gdy

skazania te objęte zostały wyrokiem łącznym tego Sądu z dnia 31 października 2014 roku, który uprawomocnił się wcześniej, bo w dniu 8 listopada 2014 roku.

W konkluzji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku łącznego i umorzenie postępowania na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna w rozumieniu art. 535 § 5 k.p.k. i podlega uwzględnieniu. W realiach niniejszej sprawy doszło bowiem do rażącego naruszenia art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., stanowiącego bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

Na wstępie wskazać należy, że sprawa o sygn. akt II K 318/14 zawisła w Sądzie Rejonowym w dniu 6 maja 2014 r. Wyrok łączny został wydany w dniu 24 września 2014 r., lecz uprawomocnił się dopiero 2 grudnia 2014 r. Nie było to wywołane postępowaniem odwoławczym, lecz opóźnionym wykonaniem wydanego na rozprawie w dniu 24 września 2014 r. zarządzenia o doręczeniu skazanemu odpisu wyroku wraz z pouczeniem o trybie zaskarżenia. Zarządzenie to zostało wykonane w dniu 21 listopada 2014 r., natomiast skazany pokwitował odbiór korespondencji w dniu 24 listopada 2014 r.

Sprawa o sygnaturze akt II K 784/14 została natomiast zarejestrowana w Sądzie Rejonowym w dniu 2 października 2014 r., po przekazaniu jej przez Sąd Okręgowy, w którym zawisła od dnia 23 lipca 2014 r. Wyrok łączny został wydany dnia 31 października 2014 r. i uprawomocnił się bez postępowania odwoławczego w dniu 8 listopada 2014 r.

Z powyższego wynika, że wyrok wydany przez Sąd Rejonowy w dniu 31 października 2014 r., uprawomocnił się bez kontroli instancyjnej w dniu 8 listopada 2014 r., zaś w tej dacie wyrok Sądu Rejonowego z dnia 24 września 2014 r., który obejmował te same wyroki jednostkowe był nieprawomocny i przymiot ten uzyskał dopiero w dniu 2 grudnia 2014 r. To zaś sprawiło, że od dnia 8 listopada 2014 r. rozpoczęła więc funkcjonować negatywna przesłanka procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej (*res iudicata*), która zniósła wcześniej zaistniałą względną przesłankę odwoławczą *lis pendens*, wynikającą z wcześniejszej zawisłości sprawy o sygn. akt II K 348/14. Za postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 25 września

2015 r. (III KK 111/15, LEX nr 1918820) przypomnieć bowiem należy, że negatywna przesłanka *lis pendens* stanowiąca względny powód odwoławczy, formułuje zakaz równoległego prowadzenia postępowań karnych dotyczących tego samego przedmiotu procesu, w stosunku do tej samej osoby, podyktowany względami ekonomiki procesowej. Jednak zakaz ten ustaje z chwilą, gdy w jednym z tych postępowań zapadnie prawomocny wyrok kończący postępowanie w sprawie. Wówczas zaczyna funkcjonować negatywna przesłanka procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej (*res iudicata*), która rodzi zakaz *ne bis in idem*, czyli zakaz zarówno ponownego wszczynania, jak i kontynuowania postępowania o ten sam czyn tej samej osoby, co do którego zapadło prawomocne orzeczenie. Przesłankę *res iudicata*, zaliczaną do tzw. bezwzględnych przyczyn odwoławczych (art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.) tworzą zawsze prawomocne orzeczenia merytoryczne, a także formalne, o ile oparte są na ujemnej przesłance bezwzględnej. Ma to na celu zapewnienie stabilności prawa i orzeczeń organów procesowych w postępowaniu karnym, a także służy realizacji wspomnianej zasady *ne bis in idem*, stanowiącej gwarancję, że nikt nie będzie pociągany więcej niż raz do odpowiedzialności karnej za ten samy czyn zabroniony pod groźbą kary (zob. także postanowienie SN z dnia 6 listopada 2014 r., sygn. akt III KK 169/14, Lex nr 1565774; wyrok SN z dnia 12 lutego 2014 r., sygn. akt V KK 407/13, Lex nr 1439399).

Powyższe uwagi wraz z unormowanym w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. bezwzględnym nakazem umorzenia postępowania karnego, gdy wcześniejsze postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone, mają pełne odniesienie do postępowań w przedmiocie wydania wyroku łącznego (zob. np. wyrok SN z dnia 17 września 2015 r., III KK 308/15, LEX nr 1813450).

Reasumując stwierdzić należy, że w sprawie Sądu Rejonowego o sygn. II K 318/14 doszło do rażącego uchybienia w postaci powagi rzeczy osądzonej, a tym samym w sprawie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza przewidziana w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. To zaś czyniło koniecznym uchylenie przez Sąd Najwyższy zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania (art. 537 § 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.).

O kosztach procesu orzeczono po myśli art. 632 pkt 2 k.p.k.

kc